

Bestuursverslag NOWHERE 2021

In de beleidsperiode 2021-2024 is Nowhere voor het eerst opgenomen als Amsterdamse BIS-instelling onder de nieuwe functie 'Multidisciplinair Productiehuis voor Talentontwikkeling en Cultuureducatie'. Daarnaast werd Poetry Circle voor het eerst tweejarig ondersteund door het Nederlands Letterenfonds. Het vertrouwen en de verwachtingen die uit deze toekenningen spraken, moesten in 2021 waargemaakt worden.

Het jaar 2021 was een jaar waarin de koers iets zou worden verlegd. Naast onze uitgebreide programma- en productiefunctie werd in 2021 de zogenoemde huisfunctie toegevoegd. Hoewel wij deze functie op informele wijze al vervulden, werd zij vanaf 2021 expliciet ingevuld. Enerzijds door alle studio's beschikbaar te maken voor jonge Amsterdamse makers en anderzijds door een uitgebreid residentieprogramma aan te bieden gericht op makers die zichzelf of een productie willen ontwikkelen. Voor de introductie van deze nieuwe 'huisfunctie' was de oplevering van het CRM-systeem en een nieuwe website noodzakelijk. We realiseerden hiermee afgelopen jaar een online omgeving waarin deelnemers zelf studio's en programma's kunnen boeken. Daarnaast werd ons team uitgebreid met drie nieuwe functies: een programmaleider bij Nowhere, een socialmediaspecialist / content maker voor het hele team en een artistiek producent in het team van Poetry Circle. Tenslotte ronden we afgelopen jaar de grote verbouwing af van ons Cultuurpand, met als kerst op de taart de lang verwachte oplevering van een extra dans- en theaterstudio. Kantoren maakten plaats voor méér oefenruimte voor jonge Amsterdammers.

En dan was er ook nog zoiets als corona... Na het zware, eerste coronajaar wilden we in 2021 dolgraag onze vernieuwde deuren weer openen. Met als decor de lockdown die uiteindelijk tot juli 2021 voortduurde, voelde de grootschalige en ambitieuze vernieuwingsoperatie op momenten nogal surreëel. Uiteindelijk konden we in 2021 effectief zo'n vier maanden open. In juli was ons nieuwe team compleet en in augustus gingen de nieuwe website met CRM-systeem online. En bijna onmiddellijk na de start van onze programma's in september zagen we de enorme behoefte van ons publiek naar creatieve programma's, relevante ontmoetingen met likeminds en studio's om te trainen en maken.

Binnen drie maanden hadden al meer dan 1.000 jonge Amsterdammers een account aangemaakt en gezamenlijk al meer dan 1.500 boekingen verricht. Dit enorme aantal laat zien hoe groot de behoefte hieraan is. Het was het feestelijke resultaat van twee hele stille coronajaren. Mede mogelijk gemaakt door een inhoudelijk sterk en nieuw programma en een hagelnieuw CRM-systeem, dat ons in de gelegenheid stelde alle 'bewegingen' rondom ons programma en ons gebouw te registreren. Niettemin is het ook het resultaat van een team dat durft te dromen en weet dat grote ontwikkelingen starten met grote plannen, en uiteindelijk voltooid worden dankzij een lange adem. En hoewel wij dit als talentontwikkelingsorganisatie pur sang dagelijks prediken, zijn we zeer trots op de bijna existentiële ontwikkelingsslag die Nowhere in de afgelopen twee rare coronajaren heeft gemaakt.

Naast deze vernieuwingsoperatie draaide het grootste landelijk programma van Nowhere, het landelijk netwerk van Poetry Circles, gewoon door. Het programma heeft zich bijna volledig online

afgespeeld. Niet alleen de bijeenkomsten, maar ook alle optredens speelden zich online af. In 2021 werd er zelfs een zevende Circle toegevoegd. De Poetry Circle 070 in Den Haag kreeg de eer om van start te gaan als een online cursus. Dat het Poetry Circle-programma over de gehele linie ook online haar publiek wist vast te houden, zegt veel over de kracht en de urgentie van Poetry Circle als enige landelijke talentontwikkelingsprogramma voor spoken word. De relevantie van het programma is ook af te lezen aan de velen (oud) Poetry Circle-leden die van zich laten horen. Zo werd programmaleider Zeinab El Bouni genomineerd voor de Amsterdamprijs voor de Kunst, werd Sarah Lucassen stadsdichter van Zwolle, zagen we Mahat Arab de verhalenwedstrijd van het Internationaal Literatuurfestival Utrecht winnen en zagen we Amara op televisie op indrukwekkende wijze optreden tijdens de 4 mei-herdenking op de Dam. En dan te bedenken dat deze opsomming nog maar een willekeurig greep is uit de vele wapenfeiten van Poetry Circle-leden en alumni. Tenslotte kunnen we als hoogtepunt van 2021 het Poetry Circle Festival in Tilburg noemen, waar alle deelnemers, weliswaar verspreid over twee dagen en op anderhalve meter, elkaar voor het eerst sinds lange tijd weer 'in het echt' konden zien. Tot slot was er de indrukwekkende VR-voorstelling 'Enter New Babylon', geschreven door zes dichters van de Poetry Circle en vertoond op het Over 't IJ festival.

Zo was 2021 ondanks de coronacrisis voor Poetry Circle en Nowhere toch nog een behoorlijk vruchtbaar jaar.

Exploitatie, reservepositie en eigen inkomsten

Nowhere heeft sinds 2020 een nieuw administratiekantoor. Sindsdien is er gewerkt aan de stroomlijning van het administratieve proces en een betere aansluiting tussen begroting, administratie en jaarrekening. Ook dit jaar heeft dit nog geleid tot wijzigingen van sommige begrotingsposten en andere manieren van toerekenen. Daarom vraagt een directe vergelijking tussen de jaarrekening 2021 met specifieke posten in de jaarrekening 2020 of de begroting 2021 soms om extra uitleg, omdat bedragen net op een andere plek vermeld staan. Niettemin denken wij dat het financiële proces inmiddels beter functioneert dan ooit en aansluit bij onze groeiende praktijk. Een investering waardoor de cijfers voor het lopende Kunstenplan onderling goed vergelijkbaar zullen zijn.

De totale **omzet** in 2021 bedroeg € 1.078.434,-. De totale **lasten** bedroegen € 1.018.793,-. Er is een **positief exploitatieresultaat** van €59.447,-. Hiervan is € 50.000,- gedoteerd aan de bestemmingsreservering programmering. Deze wordt gebruikt om de programma's die in 2021 niet uitvoerbaar waren door COVID-19, in 2022 alsnog te realiseren. Verder is € 2.500,- gedoteerd aan de bestemmingsreserve techniek en €6.947,- aan de algemene reserve. De algemene reserve is in lijn met het streefbedrag van omstreeks 10% van de omzet.

Baten

De totale **omzet** bedroeg in 2021 €1.078.434,-. Ten opzichte van de omzet in 2020 (€762.835,-) is dat een stijging van € 315.599,- (+41%). In verband met de lockdown in de eerste helft van 2021 is er een aangepaste 'corona-jaarbegroting' gemaakt. Ten opzichte van deze begroting valt de

omzet € 30.797,- (-2,8%) lager uit.

De stijging van de omzet **ten opzichte van 2020**, is te verklaren door:

1. hogere opbrengsten van zo'n € 90.000,-;
2. hogere bijdragen uit subsidies van €225.000,-.

De hogere *opbrengsten* (+€90.000,-) komen deels door een stijging van de publieksinkomsten met ruim €20.000,- door hogere inkomsten uit uitkoop en contributies. Ten eerste verkocht de Poetry Circle in 2021 meer programma's dan in 2020. Daarnaast had het Nowhere-programma een zeer succesvolle herstart in september. Daarnaast vielen de overige inkomsten z'n € 70.000,- hoger uit. Dit komt vooral doordat de post 'bijdrage partners' (á € 89.856,- in 2021) in 2020 nog niet was opgenomen onder directe opbrengsten. Deze post bestaat voor het overgrote deel uit partnerbijdragen in natura vanuit de zeven Poetry Circle-steden.

De hogere omzet uit *subsidies* is enerzijds het gevolg van hogere structurele toekenningen vanuit het Kunstenplan 2021-2024 van Gemeente Amsterdam, Fonds voor Cultuurparticipatie en het Nederlands Letterenfonds, opgeteld zo'n +€ 120.000,-. Daarnaast zijn er in 2021 twee grote, nieuwe programma's gestart: het schrijverstraject WOLK met een bijdrage van € 40.000,- vanuit de Provincie Brabant, en Cultuurcoaches met een bijdrage van €60.000,- vanuit het Amsterdam Fonds voor de Kunst.

De lagere omzet van € 30.797,- **ten opzichte van de coronabegroting**, is te verklaren door:

1. zo'n € 20.000,- hogere opbrengsten dan geprognosticeerd;
2. zo'n €50.000,- lagere bijdragen uit subsidies dan voorzien.

De *opbrengsten* stegen met zo'n € 20.000,-. Weliswaar daalden de publieksinkomsten, als gevolg van een lagere omzet vanuit Maakland dan geprognosticeerd (-€ 15.000,-). Maar tegelijkertijd vielen de inkomsten uit educatie flink hoger uit (+€ 25.000,-) evenals de bijdrage van partners (+€ 10.000,-).

De *subsidiebijdragen* waren zo'n € 50.000,- lager dan begroot. De incidentele subsidiebijdragen vielen zo'n € 90.000,- lager uit, omdat een aantal grote projecten deels doorschuiven naar 2022. Het gaat om WOLK en de talenttrajecten van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Ook wierven we zo'n €25.000,- minder aan private fondsen dan voorzien. Door de lockdown werden plannen vooruitgeschoven. Tegelijkertijd vielen de de structurele bijdragen €65.000,- hoger uit dan de jaarbegroting, door extra coronasteun en loon- en prijsbijstelling van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Lasten

De totale **lasten** bedroegen in 2021 € 1.018.793,-.

1. **Ten opzichte van 2020** stegen de lasten met € 268.762,-. De beheerlasten stegen met € 76.741,- en de activiteitenlasten met € 192.021,-.
2. **Ten opzichte van de coronabegroting** vielen de lasten € 79.338,- lager uit. De beheerslasten vielen € 50.361,- hoger uit, maar tegelijkertijd waren de activiteitenlasten € 129.698,- lager dan begroot.

3

Beheerslasten Personeel

De personele beheerlasten (€ 148.793,-)

- Stegen ten opzichte van 2020 met €20.338,-.
- Stegen ten op zichte van de begroting met €27.405,-.

De toename van de personele beheerlasten **ten opzichte van de begroting en 2020** heeft voornamelijk te maken met het geven van een eindejaarsuitkering van 5% aan onze medewerkers, bekostigd uit de extra loon- en prijsbijstellingsubsidie van Fonds voor Cultuurparticipatie.

De stijging van €27.405 **ten opzichte van de begroting** heeft daarnaast te maken met posten die eerder nooit apart begroot waren, zoals lunch, reiskosten en telefoonkosten van medewerkers.

Beheerslasten Materieel

De materiële beheerlasten (€ 224.967,-);

- Stegen ten opzichte van 2020 met € 56.403,-.
- Stegen ten opzichte van de coronabegroting met € 22.956,-.

Ten opzichte van 2020 zijn er over de hele linie hogere materiële beheerslasten. Wat hierbij opvalt is de stijging van de huisvestingslasten met zo'n € 15.000,- en de hogere bureaunkosten van zo'n +€20.000,-. Minder groot was de stijging van de afschrijvingskosten en onderhoudskosten van de activa.

Ten opzichte van de begroting vallen met name gestegen bureaunkosten op: +€28.609,-. Dit heeft vooral te maken met investeringen in ICT. Nowhere is na een hack in 2020, vorig jaar overgegaan naar de cloud. Ook hebben we de veiligheid van ons systeem vernieuwd. In positieve zin vallen twee dingen op: de algemene publiciteitskosten vielen € 12.000,- lager uit dan de begroting en de afschrijvingskosten waren € 4.282,- lager dan begroot. Omdat we onze websites met een innovatiesubsidie van het AFK hebben vernieuwd, kon het PR-budget deels verschoven worden naar de broodnodige investeringen in ICT.

Activiteitenlasten Personeel

De personele activiteitenlasten;

- Stegen ten opzichte van 2020 met € 131.165,-.
- Vielen € 64.970,- lager uit dan begroot.

De stijging **ten opzichte van 2020** komt door een combinatie van nieuwe programma's en doordat bestaande programma's in omvang toenamen. Zo groeide het Nowhere workshopprogramma, enerzijds doordat de nieuwe beleidsperiode inging en anderszijds doordat er weer meer kon i.v.m. corona. Hierdoor stegen de personele activiteitenlasten met €22.500.

Daarnaast kon het nieuwe programma Cultuurcoaches (+ 40.000,-) voor het eerst volledig worden gerealiseerd in 2021.

Er waren meer uitgaven voor ontwikkeltrajecten van makers (+ € 55.000), door het nieuwe programma WOLK en door een nieuw extern makertraject.

Tot slot stegen de personele activiteitenlasten van Poetry Circle (+ €30.000,-): het team werd in 2021 uitgebreid met een zogenoemde 'artistiek producent'. Daarnaast hebben wij de beloning

4

van zowel medewerkers als coaches verbeterd, in het kader van fair pay.

De uitgaven daalden vervolgens t.o.v. 2020 voor het programma Cultuurhuis Oost (-€12.500,-), waarvoor in 2021 géén uitgaven waren.

Dat de personele activiteitenlasten € 64.970,- lager uitvielen **ten opzichte van de begroting**, komt hoofdzakelijk doordat programma's niet konden plaatsvinden in 2021, in verband met corona. De meeste van deze activiteiten zijn doorgeschoven naar 2022, in de hoop dat we dan weer een volledig programmajaar tot onze beschikking hebben. Er verschuift € 50.000,- programmageld naar een voorziening voor 2021.

Activiteitenlasten Materieel

De materiële activiteitenlasten (€ 98.922,-);

- Stegen ten opzichte van 2020 met € 60.856,-.
- Waren € 64.728 lager dan begroot.

De stijging **ten opzichte van 2020** ligt vooral aan de post 'lasten coproductie' á € 61.645,-, die in 2021 volledig is gekapitaliseerd. In 2020 werden deze partnerbijdrage in natura niet gekapitaliseerd.

Ten opzichte van de begroting vallen een aantal dingen op. Ten eerste is slechts een fractie van het begrote bedrag voor locatie en techniek uitgegeven. Ook valt het verschil op tussen de begrote post 'overige uitvoeringskosten' in de begroting en bij de realisatie. In de begroting zijn nog niet gespecificeerde, te verwachte projectkosten onder deze noemer geschaard. In de boekhouding zijn deze kosten echter wel gespecificeerd, waardoor deze uitgaven onder andere posten geboekt zijn.

Tot slot is de post co-producties € 61.645,- hoger dan begroot. Hier geldt het verhaal andersom: wij hadden deze kosten in natura van onze partners geboekt onder locatiekosten en overige personele uitvoeringslasten, maar zij zijn uiteindelijk geboekt onder lasten co-producties.

Conclusie

Het percentage eigen inkomsten in 2021 was met 24% iets hoger dan in 2020 (22%). In ons meerjarenplan streven we naar een eigeninkomstenpercentage van 35%. In dit coronajaar met een hele lange lockdown en bijna het hele jaar beperkingen hebben wij daar niet aan kunnen voldoen. Het was dan ook een zeer tegenvallend jaar voor met name al onze podia-activiteiten. Ook waren er veel minder kinderactiviteiten op Jeugdland – waarmee wij normaliter veel eigen inkomsten genereren. Wij hopen in 2022 op een volledig programmajaar met een hoger percentage eigen inkomsten.

Niettemin heeft Nowhere zich in het tweede coronajaar goed staande weten te houden. De coulance van onze structurele financiers wat betreft onze output is de belangrijkste steun geweest. Daarnaast hebben wij coronasteun vanuit het rijk ontvangen. Dit stelde ons in staat om opdrachten te blijven verstrekken aan makers en een aantal langetermijninvesteringen te doen.

5

Tenslotte was dit ook het jaar waarin de verbouwing van ons cultuurpand werd afgerond met extra subsidies – onze grootste langetermijninvestering. De oplevering van onze extra danszaal in december 2021 was de laatste stap van onze grote make-over. Wij zijn trots op het resultaat en blij dat deze grote en deels riskante operatie zonder forse tegenslagen en binnen begroting is afgerond.

Exploitatie Poetry Circle Nowhere

De exploitatiebegroting van Poetry Circle bestaat uit 2 delen: één m.b.t. de meerjarensubsidie van Fonds voor Cultuurparticipatie en één m.b.t. de tweejarige subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Eerst maken we een vergelijking tussen de oorspronkelijke bij Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) ingediende meerjarenbegroting, de realisatie van deze posten én de resultaten van 2020. We trekken hier niet de vergelijking met de coronabegroting van 2021, die we voor heel Nowhere hebben gemaakt.

Tot slot vergelijken we de bij Nederlands Letterenfonds ingediende tweejarige begroting en de realisatie van bijbehorende posten.

Toelichting FCP-model exploitatierekening PCN

Baten

De **omzet** van Poetry Circle Nowhere (€307.420,-);

- Steeg met € 76.900,- ten opzichte van 2020 (€230.520,-).
- Was € 26.350,- lager dan geprognosticeerd in de meerjarenbegroting 2021-2024.

Ten opzichte van 2020 stegen vooral de opbrengsten fors (+€ 70.984,-). Dit is grotendeels toe te schrijven aan de partnerbijdragen in natura van de partners in de zeven Poetry Circle-steden. Deze bijdragen waren niet gekapitaliseerd in 2020. Daarnaast stegen de structurele subsidies van Fonds voor Cultuurparticipatie (+€ 20.000,-) en de Gemeente Amsterdam (+€ 15.000,-).

Ten opzichte van de FCP-begroting daalde de omzet voornamelijk doordat we geen extra subsidies konden aanvragen bij private fondsen, vanwege uitgestelde projecten door corona.

Lasten

De **uitgaven** van Poetry Circle Nowhere (€ 271.722,-);

- Stegen ten opzichte van 2020 met € 46.792,-.
- Waren € 62.048,- lager dan begroot.

De *beheerlasten* blijven ongeveer gelijk ten opzichte van 2020 en de meerjarenbegroting.

6

De activiteitenlasten;

- Stegen met € 45.076,- ten opzichte van 2020.
- Zijn €60.132,- lager dan begroot.

Ten opzichte van 2020 bleven de personele activiteitenlasten min of meer gelijk. De materiële activiteitenlasten waren zo'n € 50.000,- hoger dan in 2020. Dit is te verklaren door partnerlasten in natura, die in 2020 niet gekapitaliseerd werden.

Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2021-2024, vallen de personele activiteitenlasten €60.132,- lager. Dit verschil is te verklaren door uitgestelde projecten i.v.m. corona. Hiervoor is budget doorgeschoven naar 2020. De materiële activiteitenlasten bleven min of meer gelijk aan de meerjarenbegroting.

Resultaat

We komen uit op een positief resultaat van €35.698,-. Dit bedrag gaat in een voorziening waarmee het uitgestelde programma volgend jaar alsnog gerealiseerd kan worden.

Extra steun

De extra covid-steun en de loon- en prijsbijstelling staan apart vermeld in de integrale toelichting exploitatierekening (blz. 11). Van de covid-steun uit 2021 is € 12.000 besteed aan het opvangen van gedaalde publieksinkomsten. Daarnaast is € 2.500,- van de covid-steun uit 2020 besteed aan het voorbereiden van de Poetry Circle Podcast. (Bij elkaar de €14.500 in het overzicht.) Een bedrag van € 26.100,- aan covid-steun uit 2020 is besteed aan het toekomstbestendig maken van de faciliteiten bij Nowhere en € 10.000,- covid-steun uit 2021 uit is gebruikt om ingehuurde krachten te kunnen betalen die de nieuwe studio hebben gebouwd. Deze laatste twee bedragen zijn opgenomen in een voorziening en zijn daardoor niet terug te zien in de exploitatierekening. Van de Covid-steun 2021 is €6.900 gereserveerd voor investering in personeel in 2022.

Toelichting Letterenfonds-model exploitatierekening PCN

We zijn heel blij met de honorering van de tweejarige regeling van het Nederlands Letterenfonds, en met de mogelijkheden die dit ons gaf. Dat de lange lockdown in de eerste helft van 2021 roet in het eten gooide, was daarom extra zuur. Niettemin heeft veel programma online toch plaats kunnen vinden.

De totale omzet bedroeg €68.805,-. Dat is € 26.255,- minder dan begroot.

De eigen inkomsten waren €38.787,- lager dan begroot. Dat komt met name door het uitblijven van publieksinkomsten en het ontbreken van bijdragen van private fondsen, doordat we geen eigen festivalvoorstelling produceerden i.v.m. corona. Niettemin hebben we door slim samen te werken wel een co-productie gerealiseerd: de grootschalige vr-productie 'Enter New Babylon' van Fondation Constant. Bovendien hebben we op het Fringe Festival de voorstelling 'Alsjeblieft, Zawadi' gepresenteerd.

De Letterenfonds-subsidie viel door de coronasteun € 12.532,- hoger uit.

7

De totale lasten bedroegen € 59.057,-. Dit is € 36.003,- lager dan begroot.

De beheerlasten stegen iets t.o.v. de begroting. De activiteitenlasten waren € 39.730,- lager dan begroot. Dit is deels te wijten aan uitgesteld programma i.v.m. corona. Doordat een deel van het programma geen doorgang kon vinden, konden we ook geen extra fondsen werven. We hebben echter wel meegewerkt aan de grote productie Enter New Babylon, waardoor we met minder budget toch een grote productie konden realiseren.

Het resultaat komt uit op € 9.748,-. Dit bedrag nemen we mee naar 2022, waarin we alsnog een deel van het programma dat gepland was voor 2021, willen realiseren.

Bestuur, directie en Code Cultural Governance

Stichting NOWHERE wordt bestuurd volgens het bestuur-directie-model, zoals beschreven in de Code Cultural Governance. De stichting is sinds 1 augustus 2005 actief. Stichting Nowhere heeft een vijfkoppig bestuur. In 2021 moest ons zeer gewaardeerde, langst zittende bestuurslid Martine Hoogendoorn haar functie neerleggen door persoonlijke omstandigheden. In afwachting van haar opvolging is haar functie waargenomen door Annette van Driel. Zij is bestuurder van Stichting Somewhere – de aan Nowhere gelieerde stichting die het gebouw beheert.

Het bestuur bestaat verder uit voorzitter Jan Willem Huisman, penningmeester Roland de Jonge, en algemene bestuursleden Farnoosh Farnia en Ricardo Cairo. De directie van Nowhere wordt gevoerd door algemeen directeur Michel de Rooij en zakelijk leider Jona Dekker.

Bestuur en directie bezitten gezamenlijk een zeer gevarieerde en relevante expertise op het gebied van cultureel ondernemerschap, governance, arbeidsrecht, media, organisatie, jongerencultuur, podiumkunsten en diversiteit. De bestuursleden ondersteunen de NOWHERE-organisatie met raad en daad en zijn op hun expertise makkelijk aanspreekbaar (en inzetbaar). De Code Cultural Governance is regelmatig een agendapunt op de bestuursvergaderingen. Ook de Code Culturele Diversiteit wordt in acht genomen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de aandacht voor de brede vormgeving van de programmering, die aansluit bij onze sterk diverse achterban. Diversiteit is altijd een punt van aandacht; voor de samenstelling van het bestuur, het vaste team van Nowhere en ook de betrokken workshopmasters. Daarnaast is diversiteit één van de criteria op basis waarvan we samenwerkingen aangaan.

Programma, organisatie en beleid 2021

De belangrijkste beleidsverandering in 2021 was de nieuwe programmapeiler 'Huis'. Nowhere zet met haar huisfunctie vol in op bereikbare studio's voor (piep)jonge makers. De schaarste aan goedkope studioruimte ziet Nowhere als een groot probleem dat op termijn de doorstroom van nieuw talent en de ontwikkeling van nieuwe kunstvormen frustreert. Gezien de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt ziet het er niet naar uit dat dit op korte termijn zal verbeteren. Nowhere blijft dit agenderen en trekt daarbij op met de aan haar gelieerde vastgoedstichting Somewhere. Dit agenderen vinden we extra belangrijk omdat nieuwe makers en jonge culturele initiatieven op dubbele achterstand staan. Zij moeten al inhoudelijk en programmatisch hun plek bevechten. Maar een fysieke plek bemachtigen lijkt haast onmogelijk, in een stad waar de zeer schaarse

ruimte die er is, al bezet wordt door de gevestigde culturele infrastructuur. Ook zien we in ons eigen Stadsdeel Oost, dat bijvoorbeeld in een nieuwbouwwijk als IJburg, specifieke culturele ruimte niet is meegenomen in de plannen. Inmiddels is iedereen er wel van doordrongen dat Amsterdam een groot probleem heeft als het gaat om betaalbare woningen. Wij constateren dat dit probleem net zo nijpend is als het gaat om noodzakelijke voorzieningen voor de inwoners van Amsterdam, zoals ruimte voor (nieuwe) cultuur.

Een belangrijke organisatorische verandering in 2021 was de uitbreiding van het team. Gaandeweg bleek het ontstane grote aantal kleine contracten bij het Nowhere-team minder goed te werken. Het aannemen van een fulltime programmaleider bracht focus en ambitie in het Nowhere-programma. De programmaleider nam verantwoordelijkheid voor de laatste ontwikkelfase en implementatie van de nieuwe huisstijl, website en CRM-systeem. Gelijktijdig nam Nowhere een socialmediaspecialist annex content maker in dienst voor 16 uur per week. De timing kon niet beter. Samen legden zij de hand aan een nieuwe beeldtaal voor website, Instagram en nieuwsbrieven. Het hernieuwde Nowhere-team zorgde daarnaast voor een avontuurlijk, eclectisch, nieuw buitenschools workshopprogramma, dat in het najaar van start ging. Hierdoor kon Nowhere in september na een lange lockdown een vliegende start maken.

In een heel andere categorie viel de vervolmaking van de begrotingssystematiek en administratieve processen, welke al in 2020 werden ingezet. Deze investering betaalde zich in 2021 gelijk uit, doordat de aanpassing van begroting en output in verband met de lockdowns, relatief eenvoudig konden worden doorgevoerd. Hoewel de lockdowns organisatorisch veel van het team vergden, waren de extra steun en de coulance rondom beloofde output afdoende en liep Nowhere financieel geen groot risico. Om de verbinding binnen het deels nieuwe team te verstevigen zijn er in het najaar twee teamdagen georganiseerd waarbij de eerste in het teken stond van time management en de tweede in het teken van het geven van feedback.

Tenslotte was 2021 het eerste jaar waarin de maximumleeftijd voor gebruik van studioruimtes, deelname aan communityprogramma's werden verhoogd van 25 naar 35 jaar en de maximumleeftijd van de avondworkshops van 25 naar 27 jaar.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de mensen die een account aanmaken bij Nowhere blijkt dat de groep boven de 25 bijna even groot is als de groep onder de 25. In die zin blijkt dat Nowhere voor de leeftijdscategorie 25-35 ook veel te bieden heeft. Veel jonge makers die de eerste stappen zetten als professional zijn duidelijk (ook) gebaat bij training, goedkope studioruimte en een uitdagende workshopprogramma's. Niettemin vertegenwoordigt deze groep op het totaal aantal deelnemers van alle Nowhere-programma's een kleine groep van zo'n 15%.

Nowhere-workshops, -communities en -presentaties

De indeling van ons activiteitenverslag 2021 verandert iets ten opzichte van voorgaande jaren. Wij houden de indeling van ons meerjarenplan 2021-2024 aan. Hierin zijn onze activiteiten beschreven onder drie programmapeilers: Huis, Programma en Productie.

In de bijlagen nemen we de specifieke output-analyse op vanuit het format van de Gemeente Amsterdam (Bijlage 1), Fonds voor Cultuurparticipatie (Bijlage 2) en Nederlands Letterenfonds (Bijlage 3).

Huis

In het 'Huis'-programma geven we jonge makers ruim baan in onze studio's. Mensen tot en met 35 jaar die een profiel aanmaken op onze website kunnen zelfstandig voor €5,- per uur ruimtes inboeken. Daarnaast zijn er twee zogenoemde Huis-programma's. Hieronder vallen het Community-programma en het Maker in Huis-programma. Tenslotte omvat de peiler Huis ook het inhoudelijke programma van onze Partners in Huis (DEGASTEN, Studio 52nd, Jeugdtheaterschool, Poetry Circle). Don't Hit Mama – die ook als programmapartner was opgenomen in ons meerjarenplan – heeft al haar activiteiten vanaf 2021 gestaakt. In de staat hieronder staan de gerealiseerde cijfers naast de geprognosticeerde aantallen. De geprognosticeerde aantallen zijn in de loop van 2021 samen met onze begroting aangepast aan de coronarealiteit.

Totalen Huis	2021 prognose	2021 gerealiseerd
deelnemers	357	636
programma uren	1080	865
bezoeken	4221	1272
studio-uren	250	931
community's	5	6

Het communityprogramma is het programma waarbij we een studio beschikbaar stellen aan een maker en diens community, om wekelijks bij elkaar te komen. In het afgelopen jaar kon dat programma i.v.m. Corona pas weer vanaf september plaatsvinden. Toch liepen de community-avonden al snel weer vol. De grootste community is The Livingroom van Amber Vineyard (vogue). Verder trainden vorig jaar bij Nowhere: Native Moons (waacking, house dance en popping), Junction (dancehall), B-ART (beatbox), Amsterdam House Dance Community (house dance) en Amsterdam Breaking Community (breakdance). Als je naar de output kijkt valt op dat het aantal deelnemers veel groter is dan geprognosticeerd maar dat het aantal bezoeken lager ligt dan de prognose. Dit is het gevolg van wel veel belangstelling voor de communities maar een beperkte looptijd als gevolg van de lockdown. Het andere programma-onderdeel Maker in Huis heeft in 2021 nog niet plaats gevonden. Verder valt op dat er veel meer studio-uren zijn geboekt dan geprognosticeerd. Dit is een gevolg van het grote succes van de nieuwe boekingmodule. In de eerste drie maanden werden er door jonge makers al zo'n 750 uur aan studioruimte geboekt. Het aantal programma-uren blijft achter als gevolg van de beperkte opening van Nowhere in 2021. Verder valt op dat van de cultuur-educatieve partners Studio 52nd meer programma-uren in Nowhere heeft gedraaid dan geprognosticeerd. Overigens zijn DEGASTEN, die ook kantoor houden bij Nowhere, de partner die verreweg de meeste programma-uren bij Nowhere aan het werk is en de meeste deelnemers dient.

Programma

De peiler programma is het hart van Nowhere. Hier vallen al onze binnenschoolse en buitenschoolse workshopprogramma's onder, alle educatieve activiteiten op scholen en alle trajecten van ons landelijke talentontwikkelingsnetwerk voor spoken word – Poetry Circle – én alle hieraan gelieerde presentaties.

Totalen programma	2021 prognose	2021 realisatie
deelnemers	3211	4878
programma-uren	1297	2584
talentontwikkeling	18	8
bezoeken	2902	6594
presentaties	29	28
jonge artiesten	292	147
bezoekers	3160	1162

Hieronder beschrijven we de output op onderwerp. De Poetry Circle bespreek ik als één programma, om de samenhang van dit onderdeel geen geweld aan te doen.

Nowhere Workshops buiten schooltijd

Nowhere organiseert verschillende workshopprogramma's:

1. We organiseren Nowhere-workshops in de avonden;
2. In de middagen organiseren we 'Club Nowhere' in samenwerking met de Talententent, voor kinderen uit het primair onderwijs;
3. We produceren binnen- en buitenschoolse workshops voor het 'Cultuurcoaches'-programma;
4. We organiseren Maakworkshops en Maakfeestjes op natuurspeelsterrein Jeugdland in Amsterdam-Oost;
5. Het workshopprogramma dat wij op IJburg zouden organiseren heeft in 2021 nog niet plaatsgevonden.

Het grootste inhoudelijke succes in 2021 was het vernieuwde workshopprogramma in de avonden. Ons langst lopende programma was al voor de coronacrisis toe aan een nieuwe impuls. In september stond er een splinternieuw programma met 15 nieuwe workshops, waarbij 13 masters voor het eerst een workshop gaven bij Nowhere. De mix was even spannend als eclectisch. Van Drag Make-up tot Conceptual Songwriting, van Fashion Styling tot Trashion (mode gemaakt van vuilnis), van Contemporary Movement Creation tot Expressive Model Drawing en van Fotografie tot DJ-lessen. Naast ons eigen workshopprogramma was er een programma dat in partnerschap met de Kazerne uit Zuid-Oost werd georganiseerd. De workshops vonden deels bij Nowhere plaats en deels bij de Kazerne in Zuid-Oost.

Als we inzoomen op het workshopprogramma in de avonduren dan zie je dat deze activiteit iets boven prognose is verlopen. We hadden overigens voor alle workshopactiviteiten de aantallen en programma-uren in de begroting met 50% naar beneden bijgesteld in verband met de lockdown in de eerste helft van 2021. Ook het Club Nowhere-programma van Nowhere is nagenoeg volgens prognose verlopen. De buitenschoolse activiteiten van het nieuwe programma Cultuurcoaches waren niet in de prognose meegenomen. Dit is één van de oorzaken dat we op een hoger aantal deelnemers en programma-uren uitkomen dan geprognosticeerd. De belangrijkste oorzaak van het hogere aantal deelnemers zijn de zogenoemde Maakfeestjes op Jeugdland. De versoepelingen van de coronamaatregelen waren net op tijd voor de grote hause aan verjaardagsfeestjes, net voor de zomer.

Workshops binnen schooltijd

Het programma voor scholen bestaat uit projecten op maat, het in 2021 nieuwe Cultuurcoaches-programma en het jaarlijkse Parool Columnfestival dat in samenwerking met middelbare scholen in Amsterdam plaatsvindt. In totaal werden zo'n 3.000 deelnemers bereikt en zo'n 778 uren lesgegeven.

Als je inzoomt op de resultaten, dan valt op dat er veel meer leerlingen hebben meegedaan en veel meer programma-uren hebben plaatsgevonden dan geprognosticeerd. Het hogere aantal leerlingen heeft met name te maken met het de grote belangstelling van de middelbare scholen om mee te doen met het Parool Columnfestival. Het grotere aantal programma-uren is een gevolg van het nieuwe Cultuurcoaches-programma. Bovendien vielen de leerlingen binnen het programma Cultuurcoaches onder de noemer 'kwetsbaar' waardoor wij ook tijdens de lockdown het programma konden laten doorgaan. Omdat dit programma bijna het hele jaar wekelijks doorliep was er sprake van veel herhaalbezoek. Daardoor vallen bij de schoolprojecten het aantal deelnemingen bijna vier keer hoger uit dan geprognosticeerd.

Inhoudelijk waren het Columnfestival en het Cultuurcoaches-programma absolute hoogtepunten. Het Columnfestival had dit jaar een hybride opzet waarbij er zowel online als fysieke lessen op scholen waren. Net als vorig jaar schitterden de citaten van jongeren op A0-formaat inabri's door de hele stad. De ingestuurde columns waren zwaarder dan ooit. Ze gingen veel over mentale gezondheid, maar ook over racisme en seksisme. Het gebrek aan contact en uitingsmogelijkheden bleek een aanslag op het gemoed van jongeren. Over de hele lijn las je dat jongeren somberder gestemd waren dan voorgaande jaren.

Het Cultuurcoaches-programma bood Nowhere de gelegenheid om vol in te zetten op de lagere onderwijsniveau's én de verbinding aan te gaan met scholen in onze directe omgeving. Bovendien konden we met deze regeling workshopmasters fair betalen. Bij praktijkschoolleerlingen en vmbo-kader konden we twee mensen voor de klas te zetten in plaats van één. De goed op elkaar ingespeelde docenten maakten van elke les een feestje. Wij hadden niet kunnen voorzien dat de positieve sfeer die de docenten neerzetten, zo aanstekelijk werkte naar de leerlingen toe. De Luca Praktijkschool was zo enthousiast dat zij uit eigen middelen lessen hebben bekostigd voor alle leerlagen. Wij zijn ontzettend blij dat wij inmiddels financiering hebben gekregen om het Cultuurcoaches-programma nog drie jaar voort te zetten.

Presentaties Nowhere

De publieke presentaties van Nowhere zijn het grootste slachtoffer geworden van de coronapandemie. Publieke evenementen waren eigenlijk praktisch het hele jaar niet mogelijk. Bijna alle geplande publieke evenementen zoals meerdere Nowhere Presents-avonden, community events, Yellow Brick Road en de Cultuurhuis-producties hebben allemaal niet kunnen plaatsvinden. Wat wel doorgang vond waren drie najaarsedities van Nowhere Presents en de voorstellingen bij Nowhere in het kader van het Fringe Festival in september. Er hebben twee verschillende voorstellingen gespeeld. Ten eerste de Poetry Circle-productie 'Alstublieft, Zawadi'. Deze voorstelling speelde driemaal en trok 53 bezoekers (lees meer onder het kopje 'Poetry Circle'). De andere voorstelling - 'Earwash' - was eigenlijk meer een installatie waar je naar een muzikale compositie luisterde. Dit stuk is een antwoord op de veelgehoorde klacht over zintuigelijk overbelasting en stress. Is het niet zinnig om zo nu en dan je oren te (laten) wassen? Deze voorstelling heeft elf presentatiemomenten gehad en 110 bezoekers.

Talentontwikkeling (professionalisering)

Nowhere begeleidde een aantal makers persoonlijk. Deze intensieve trajecten zijn meestal met makers die voortkomen uit de Poetry Circle.

Om te beginnen is er het traject Wolk, dat mogelijk gemaakt wordt door de Provincie Brabant. Wolk wordt georganiseerd in samenwerking met Watershed uit Eindhoven en Tilt uit Tilburg. Onder begeleiding van de drie partnerorganisaties en onafhankelijke coaches, werken zes schrijvers aan door hen zelf gestelde ontwikkelingsdoelen. Nowhere zoekt met de schrijvers naar professionals die hen inhoudelijk verder kunnen helpen. In dit traject ontvangt bijvoorbeeld één schrijver begeleiding van auteur Lisa Weeda, terwijl een andere schrijver wordt gecoacht door redacteur Stefanie Liebreks.

Vervolgens begeleidde Nowhere in 2021 twee schrijvers in het kader van de regeling #NieuweStukken van Fonds Podiumkunsten. In dit traject werkten twee schrijvers een klein jaar aan een theatertekst. Net zoals bij Wolk begeleidden wij de schrijver op het proces. Inhoudelijk ontvingen zij begeleiding van (meestal) andere theaterschrijvers. In 2021 schreven Jasper Albinus en Rachel Rumai een theatertekst. Jasper werd bijgestaan door Ayden Dijkstra en Rachel door Esther Duysker.

Tenslotte ondersteunden we nog twee makers die ontwikkelingssubsidie ontvingen van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Vernon Chatlein gebruikte deze subsidie om op Curaçao de traditionele, uitgestorven gewaande Muzik di Zumbi te onderzoeken. Hij maakte zelf de instrumenten en leerde die bespelen. Daarnaast verdiepte Vernon zich in de zogenoemde Zikinzá Collectie. Het hart van deze collectie vormt een verzameling opnames van muziek, liedjes en anekdotes opgenomen in de jaren vijftig en zestig op Curaçao. Zijn onderzoek leidde tot twee muzikale voorstellingen: Voices from Letter: Zikinzá en Immershón.

Daarnaast ondersteunden we Roziëna Salihu die eenzelfde ontwikkelingssubsidie ontving. Zij werkte in 2021 verder aan haar theatertekst Vrijgevluchten en startte met het schrijven van een script voor een televisieserie. Eind 2021 bleek Orkater geïnteresseerd te zijn in Roziëna als schrijver en in het bijzonder in haar theatertekst 'Vrijgevluchten'. In 2022 zal er een 'aangeklede' reading plaatsvinden door Orkater in het Bellevuetheater. Wordt dus vervolgd.

Tenslotte ontvingen wij voor Joost van Kersbergen, ons hoofd talentontwikkeling een bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie vanuit de regeling 'Each one, Teach one'.

Joost onderzoekt de komende twee jaar zijn eigen route, van muzikant naar autodidact docent en spiegelt deze aan docenten die niet vanuit het vak maar vanuit een opleiding voor een groep/klas komen te staan.

Poetry Circle

Het programma Poetry Circle beschrijven wij als één programma. In grote lijnen bestaat het programma uit workshoptrajecten, professionaliseringstrajecten, eigen podiumavonden (de zogenoemde Circle Sessions), producties in opdracht van derden en eigen producties.

Het hart van de Poetry Circle-programmering zijn de workshopseries in de inmiddels zeven Poetry Circle-steden. Wij waren vooraf best zenuwachtig of een heel jaar online lesgeven in 2020, niet zou leiden tot minder inschrijvingen voor het programma 2021. Niets was minder waar: er waren zelfs meer inschrijvingen dan ooit! Van de +/- 150 inschrijvingen zijn er na audities 104 toegelaten. Het gehele programma was als gevolg van de lockdown in de eerste helft van 2021 alleen online te volgen. Het gemis aan live contact was verre van ideaal. Niettemin bleken de coaches de groepen goed vast te houden. Het coachesteam blijkt jaar na jaar steviger te worden, enerzijds door de groeiende ervaring als coach en anderzijds door de stappen die ze maken als artiest. De meeste coaches zijn inmiddels grote namen binnen de spoken word-scene. In 2021 bestond het coachesteam uit Derek Otte (Rotterdam), Manu van Kersbergen (Tilburg), Roziëna Salihu en Steff Geelen (Amsterdam), Jessica Bartels en Carmen Verduyn (Eindhoven), Annemarie Lindeboom (Leeuwarden) en Guus van der Steen en Jörgen Gario (Den Haag). Als gevolg van de coronapandemie konden we de zeven Circles niet afsluiten met een podiumproductie. Na vorig jaar een publicatie te hebben gemaakt, ontstond dit jaar het idee om een podcast te maken. Onder de titel 'verhalen in jouw stad' hebben de deelnemers een podcast gemaakt met poëtische verhalen over hun stad. Deze zijn op Spotify te beluisteren.

Een ander onmisbaar onderdeel van het vaste programma zijn de zogenoemde Circle Sessions - een podiumavond waarbij de ene stad de andere uitnodigt. Deze avonden zijn onmisbaar voor community- en scene building. Daarnaast doen de dichters podiumervaringen op, maken ze vliegrepen en ontwikkelen ze zich verder als spoken word-artiest.

Al deze avonden hebben in 2021 online plaatsgevonden. Het was uniek om te zien hoe iedereen vanuit slaap- of huiskamers gedichten voordroeg. In totaal hebben er veertien van dit soort avonden plaatsgevonden, waarop in totaal 65 deelnemers optraden. Hier hebben zo'n 400 mensen naar gekeken. Ten opzichte van onze prognose van 14 Circle Sessions, 84 artiesten en 420 toeschouwers, presteerden wij nagenoeg volgens plan. Er hebben wel minder dichters deelgenomen dan we hadden geprognosticeerd voor de live Circle Sessions.

De laatste belangrijke schakel in het vaste Poetry Circle-programma is het jaarlijkse Poetry Circle Festival. Op dit festival komen alle dichters samen, volgen ze workshops en laten de steden aan elkaar een proeve van hun kunnen zien. Nog half in coronatijd, vond op 10 en 11 juli het Poetry Circle Festival plaats in Tilburg. Om te voldoen aan de 1,5 meterregels hebben we de ene helft van de deelnemers op zaterdag 10 juli en de andere helft op 11 juli ontvangen. Op de twee festivaldagen vond hetzelfde programma plaats. Er waren workshops Theater, Podcast Maken,

Fysieke Performance, Spoken Word en Comedy. Verder was er ruimte voor het beluisteren van de door elke Circle gemaakte podcast en voor een stadswandeling, begeleid door de lokale Poetry Circle 013. En dan tenslotte, natuurlijk, als afsluiting een open mic. In totaal hebben 66 mensen deelgenomen aan de festivaldagen. Het aantal deelnemers bleef achter bij de verwachte 96 deelnemers. Terugkijkend was de onzekerheid rondom het wel of niet doorgaan en de eventuele beperkingen in de aanloop van het festival grote uitdaging. Wij hadden ons voorgenomen om het festival hoe dan ook door te laten gaan, vooral omdat het seizoen al volledig online had plaatsgevonden.

Producties (in opdracht)

Naast de vaste onderdelen van het talentontwikkelingsprogramma, is er nog een grote hoeveelheid projecten, optredens, producties die de Poetry Circle op aanvraag (mede) produceert.

Totalen programma	2021 prognose	2021 realisatie
coachingsuren	24	0
jonge artiesten	29	39
producties	1	3
voorstellingen	10	69
presentaties	10	13
bezoekers	1250	1748

Zo stonden er weer veel (oud-) deelnemers via de Poetry Circle op podia – zoals Wilde Woorden, Read my World, Tell'em, Coaching Dock Cafe in de Toneelschuur, Woorden Worden Zinnen en Black Achievement Month – en waren ze onderdeel van de voorstellingenreeks 'Storm voor wie wakker is' van House of Nouws.

Soms gaat het in dit kader om grotere producties, zoals bijvoorbeeld de performance die Steff Geelen en Mahat Arab maakten met Naeeda Aurangzeb op basis van haar boek '365 dagen Nederlander', voor het Brainwash Festival. Van een andere aard waren de maandelijkse workshops en podiummiddagen die Poetry Circle ontwikkelde voor het Stedelijk Museum rondom de tentoonstelling over kunstenaar Bruce Nauman. Of het traject dat Circle-members Danielle Zawadi en Benzokarim ontwikkelden en uitvoerden voor Unicef. Het project Speak Up zette jongeren aan om zich uit te spreken, door een zogenoemd jongerenadvies aan de politiek. De twee makers produceerden samen met jongeren een spoken word-presentatie van het jongerenadvies. Het advies werd inclusief performance overhandigd aan de tweede kamer. Al deze producties op aanvraag hadden we ingeschat op zo'n 10 verschillende presentaties/producties waarbij zo'n 14 jonge dichters worden betrokken en een bereik van 750 mensen. In 2021 ging het om 13 producties/presentaties, met 22 deelnemende jonge artiesten en een bereik van 700 toeschouwers.

Naast deze activiteiten in opdracht co-produceerde of participeerde Poetry Circle ook in een aantal grotere producties. Ondanks corona werden er in 2021 toch drie (co) producties gerealiseerd.

De eerste productie waarvoor de voorbereidingen al in 2020 waren gestart is de VR-installatie 'Enter New Babylon'. Deze productie was onderdeel van een breder multidisciplinair programma rondom beeldend Kunstenaar Constant Nieuwenhuijs, dat werd georganiseerd door Fondation Constant. Zes schrijvers vanuit Poetry Circle (Steff Geelen, Roziena Salihu, Jasper Albinus, Luna Wicks, Nabil Tkhidouset, Nina Vermeulen) werkten samen met studenten/alumni van de HKU en wekten de futuristische stad tot leven. De installatie speelde 10 keer op het Over het IJ Festival. In totaal hebben 250 mensen de installatie bezocht. De tweede productie betreft onze jaarlijkse samenwerking met Sites of Memory.

Dit jaar presenteerde Sites of Memory 'Future for the Past': een reis door de tijd naar verborgen verhalen uit het koloniale verleden. Dit jaar werkten we daarbij samen met spelers en makers uit Zuid-Afrika. De voorstelling speelde in Amsterdam, Utrecht en Kaapstad.

De voorstelling was volledig corona-veilig en bestond uit een interactieve wandeling waarin live optredens werden afgewisseld met 360 graden audio en video. Het publiek volgde een route langs verschillende historische locaties. Er zijn in totaal 55 wandelingen uitgevoerd, die samen 720 bezoekers trokken. Vanuit Poetry Circle namen Jörgen Gario, Houđa Bibouda en Benzokarim deel aan de voorstelling.

Tenslotte produceerden we samen met Danielle Zawadi haar one-woman-spoken-word-show 'Alstublieft, Zawadi'. In deze voorstelling onderzoekt Daniëlle Zawadi haar wankelmoedige verhouding tot het sluiten van vriendschap. Daniëlle Zawadi deelt in deze muzikale spoken word-voorstelling verhalen die in feite gaan over haar Oost-Congolese roots. Over wat het betekent om iemand te zijn van de tweede generatie - daar geboren en in Europa opgegroeid. De voorstelling heeft drie keer op het Fringe Festival gespeeld en één keer tijdens de Black Achievement Month en trok 78 bezoekers. De voorstelling wordt verder doorontwikkeld en zal in 2022 nog een kleine tournee maken.

Conclusie

Nowhere heeft in 2021 geïnvesteerd in het gebouw, haar online omgeving, het team en het programma. Het programma is uitgebreid met een zogenoemd 'Huis'-programma, waarbij het laagdrempelig aanbieden van onze faciliteiten aan jonge makers centraal staat. Nowhere heeft ondanks de lange lockdown tot juli 2021, veel beter gepresteerd dan vooraf was voorzien. De veel betere prestaties zijn een gevolg van het voortzetten van de activiteiten van de Poetry Circle online, de veel hogere aantallen deelnemers aan schoolprojecten en maakfeestjes en de prestaties die zijn behaald met het onvoorzien programma-onderdeel Cultuurcoaches. Het veel grotere aantal voorstellingen dan geprognosticeerd is enigszins geflatteerd, omdat het hier ging om wandelvoorstellingen voor kleine groepjes publiek. Hieronder een tabel met de totale prestatie van Nowhere in 2021 afgezet tegen de prognose.

Totalen programma	2021 prognose	2021 realisatie
Deelnemers	3602	5514
Bezoeken	8780	9436
Programma-uren	2368	3449
Studio-uren	250	931
Voorstellingen	10	69

Presentaties	39	41
Bezoekers	4410	2910
Jonge Artiesten	226	186

Belang voor Stakeholders

De missie van Nowhere om voor jonge mensen programma's en studio's te organiseren waarin ze zich cultureel kunnen ontwikkelen, bekwamen en professionaliseren, sluiten naadloos aan op de ambities van onze meerjarige stakeholders: de Gemeente Amsterdam, Fonds voor Cultuurparticipatie en het Nederlands Letterenfonds. Het programma Cultuurcoaches waarin wij leerlingen van het VMBO en praktijkschool een traject bieden binnen en na schooltijd, sluit aan bij de ambities van de Gemeente Amsterdam om cultuureducatie te verbreden. En de samenwerkingsverbanden binnen het Stadsdeel Oost (Cultuurhuis Oost) en het gegeven dat het grootste contingent deelnemers van het Nowhere-programma afkomstig is uit onze directe omgeving, sluit goed aan bij de ambities van de gemeente om kunstaanbod in de wijken te laten groeien. De ontwikkeling dat makers voor €5,- per uur gebruik kunnen maken van onze studio's, kun je zien als antwoord op grote schaarste aan laagdrempelige trainings- en repetitieruimten, maar geldt ook als antwoord op de ambitie van de gemeente Amsterdam om 'meer aandacht voor makers' na te streven. Hoewel sommige culturele instellingen lijken te stoeien met een van bovenop opgelegd diversiteitsbeleid, is dit voor Nowhere altijd al een belangrijke voorwaarde geweest. Omdat jongerencultuur in Amsterdam per definitie divers, multidisciplinair en inclusief is.

De stevige, landelijke talentontwikkeling van Poetry Circle is inmiddels zodanig geworteld dat de spoken word-community ook online intact bleef. De vele doorgroeimogelijkheden, productiebegeleiding en specifieke professionaliseringstrajecten voor Poetry Circle-alumni blijkt meer en meer effect te sorteren. Wij zien alumni terug in literaire uitgaven, op het podium, als prijswinnaar of als stadsdichter. Meer en meer woord- en podiumkunstenaars vinden hun weg naar de Poetry Circle met vragen over ambities, projecten, subsidies, fondsen tot aan de belastingdienst.

In die zin groeit Poetry Circle met haar alumni mee van belangrijkste podium voor talentontwikkeling naar belangrijkste podium voor talentontwikkeling én professionalisering op het gebied van spoken word.

Nowhere 2022

Nowhere hoopt in 2022 verlost te zijn van lockdowns en gedwongen sluitingen. We zullen in het nieuwe jaar maximaal kunnen profiteren van de investeringen van de afgelopen twee jaar. Er staan een hele hoop nieuwe programma's op stapel, zoals Nowhere Invites waarbij collectieven het gebouw Nowhere voor een dag overnemen, Maker in Huis waarbij makers studioruimte krijgen om nieuw repertoire te ontwikkelen en The Full Circle, een nieuw traject van de Poetry Circle waarin gevorderde woordkunstenaars producties kunnen uitwerken en gastlessen krijgen van experts. En hoewel ieder Nowhere-jaar vol zit met onverwachte wendingen, nieuwe partnerschappen en onvoorziene programma's, hopen wij voor 2022 gewoon op een jaar waarin wij al onze voorgenomen programma's ook daadwerkelijk kunnen uitvoeren.

Roland de Jonge
Director Tax Advice
Mazars N.V.

Jan Willem Huisman¹⁷
Voorzitter.